

УДК 373.3/5.091.33-027.22:796.093(498)

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРШОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ Й СПОРТУ В РУМУНІЇ

Олександра Цибанюк¹, Сергій Дарійчук¹

¹Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, Україна, molodost.cv@gmail.com

<https://doi.org/10.29038/2220-7481-2021-03-36-41>

Анотація

Актуальність. Фізкультурна освіта та фізичне виховання повинні відбуватися з урахуванням і на основі державних особливостей розвитку культури й спорту, що є системою орієнтирів та поглядів на роль, організацію й функціонування сфери вищезазначеної галузі на довгостроковий період з урахуванням розвитку держави та світового досвіду. Вивчення досвіду європейських країн у галузі фізичного виховання й спорту представлено низкою праць педагогів, фахівців галузі (Г. Арделан, О. Цибанюк). **Мета дослідження** – проаналізувати особливості діяльності першого вищого навчального закладу для підготовки фахівців фізичного виховання та спорту в Румунії – Національного університету фізичного виховання та спорту в Бухаресті. **Матеріали й методи.** Матеріали дослідження нами розділено на архівні, статистичні, нормативно-правові акти та наукові статті. Використано загальнонаукові – для обґрунтування актуальності, формулювання висновків; конкретно-наукові – для систематизації історико-педагогічної літератури; проблемно-хронологічний – для з'ясування генези змісту фізичного виховання й спорту в Румунії методи дослідження. **Результати дослідження та ключові висновки.** Доведено, що першу спробу організації закладу для підготовки фахівців фізичного виховання в Румунії здійснив В. Бадулеску, який у 1920 р. створив у м. Клуж-Напока Інститут фізичного виховання. Державні інтереси призвели до переносу в 1922 р. закладу в столицю – м. Бухарест, проте зацікавленість підготовкою вчителів фізичного виховання (гімнастики) саме в регіоні Трансильванія спричинили створення кафедри фізичного виховання в місцевому університеті. Потрібно зазначити, що всебічна підтримка королівської родини, впливових діячів державного рівня та прийняття у 1923 р. «Закону про фізичне виховання» спричинили швидкий розвиток представницького фахового інституту. Подвійне підпорядкування інституту (Міністерству освіти та Міністерству оборони) одразу диференціювало три напрями підготовки студентів – педагогічний, військовий, аматорський. Національний університет фізичного виховання та спорту в Бухаресті пережив кілька хвиль змін у назві й структурі. Знаходимо в назві закладу різних часів визначення «національний», «вищий», що свідчить про статус закладу, який зберігається й тепер.

Ключові слова: заклад вищої освіти, підготовка, Румунія, студенти, фізичне виховання, спорт.

Александра Цибанюк, Сергей Дарийчук. Организация деятельности первого высшего учебного заведения для подготовки специалистов физического воспитания и спорта в Румынии. Актуальность. Физкультурное образование и физическое воспитание должны происходить с учетом и на основе государственных особенностей развития культуры и спорта, быть системой ориентиров и взглядов на роль организации вышеупомянутой отрасли на долгосрочный период с учетом развития государства и мирового опыта. Изучение опыта европейских стран в области физического воспитания и спорта представлено рядом работ педагогов, специалистов отрасли (Г. Арделан, А. Цибанюк). **Цель исследования** – проанализировать особенности деятельности первого высшего учебного заведения для подготовки специалистов физического воспитания и спорта в Румынии – Национального университета физического воспитания и спорта в Бухаресте. **Материалы и методы.** Материалы исследования нами разделены на архивные, статистические, нормативно-правовые акты и научные статьи. Нами использованы общенаучные методы исследования – для обоснования актуальности, формулирования выводов; конкретно-научные – для систематизации историко-педагогической литературы; проблемно-хронологический – для выяснения генезиса содержания физического воспитания и спорта в Румынии. **Результаты исследования и ключевые выводы.** Доказано, что первую попытку организации заведения для подготовки специалистов физического воспитания в Румынии совершил В. Бадулеску, который в 1920 г. создал в г. Клуж-Напока Институт физического воспитания. Государственные интересы привели к переносу в 1922 г. заведения в столицу – г. Бухарест, однако заинтересованность в подготовке учителей физического воспитания (гимнастики) именно в регионе Трансильвания повлекла создание кафедры физического воспитания в местном университете. Необходимо отметить, что всесторонняя поддержка королевской семьи, влиятельных деятелей государственного уровня и принятия в 1923 г. «Закона о физическом воспитании» вызвали быстрое развитие профессионального института. Двойное подчинение института (Министерству образования и Министерству обороны) сразу выделило три направления подготовки студентов – педагогический,

военный, любительский. Национальный университет физического воспитания и спорта в Бухаресте пережил несколько волн изменений в названии и структуре. Находим в названии заведения разных времен определение «национальный», «высший», что говорит о статусе заведения, который сохраняется и теперь.

Ключевые слова: учреждение высшего образования, подготовка, Румыния, студенты, физическое воспитание, спорт.

Tsybaniuk Oleksandra, Dariichuk Sergiy. Organization of the Activities of the First Higher Educational Institution for the Training of Specialists in Physical Education and Sports in Romania. Topicality. Physical Education should take into account the state characteristics of the culture and sport development, the state and world experience that is a system of guidelines and views for a long-term period. The study of European countries experience in PE is presented by a number of researchers, scientists and specialists, in particular H. Ardelean, O. Tsybaniuk and others. **The Purpose of the Research** is to analyze the features of the National University of Physical Education and Sports in Bucharest – the first higher educational institution for training specialists in PE & Sports in Romania. **Stuff and Methods of the Research.** The research stuff has been divided into archival, statistical, legal acts and scientific papers. General scientific research methods have been used to substantiate the relevance, formulate conclusions; the group of specific scientific methods – for the systematization of historical and pedagogical literature sources; chronological method – to clarify the genesis of Romania PE & Sports content. **The Research Results and Conclusions.** The first attempt to organize an institution for PE specialists training in Romania was made by V. Badulescu, who in 1920 founded the Institute of Physical Education in Cluj-Napoca. State interests led to the transfer in 1922 of the institution to the capital – Bucharest, however, the interest in PE (gymnastics) training teachers in the Transilvania region led to the creation of the Department of Physical Education at a local University. It should be noted that the full support of the royal family, influential government officials, and the adoption in 1923 the Law on Physical Education caused the rapid development of the professional Institute. The dual subordination of the institute to the Ministry of Education and the Ministry of Defense immediately identified three areas of student training: pedagogical, military, and amateur. The National University of Physical Education and Sports in Bucharest has experienced several changes in its title and structure. The definition of «national» and «higher» in the title of institution proves its status what is preserved even now.

Key words: institution of higher education, training, Romania, students, Physical Education, sports.

Вступ. Модернізація українського соціуму постає як практична потреба сучасного етапу державотворення, як завдання конкурентоспроможного входження до європейського й світового соціокультурного простору, ствердження в ньому як привабливого, перспективного, прогнозованого, а тому й надійного партнера. Громадська думка та соціальна практика здебільшого ігнорують можливості фізичної культури та спорту в розв'язанні багатьох важливих соціально-економічних проблем. Проте для всіх освітян і фахівців галузі стає очевидним, що актуальною нині є потреба глибокого реформування фізкультурної освіти й фізичного виховання підростаючого покоління відповідно до національно-ідейних цінностей та світової динаміки. У цьому сенсі актуальною постає проблема вивчення теорії та практики фізкультурної освіти в країнах Європейського Союзу, оскільки наукове обґрунтування подібної проблематики диктується сучасними тенденціями оптимізації або навіть реформування навчально-виховного процесу. Фізкультурна освіта та фізичне виховання повинні відбуватися з урахуванням і на основі державних особливостей розвитку культури й спорту, що є системою орієнтирів та поглядів на роль, організацію й функціонування сфери вищезазначеної галузі на довгостроковий період з урахуванням розвитку держави та світового досвіду. Вивчення досвіду європейських країн у галузі фізичного виховання та спорту представлено низкою праць педагогів, фахівців галузі тощо. Історичну генезу системи фізичного виховання Румунії, розвиток нормативно-правової бази, різноманітні аспекти реформування фізичного виховання розглядають Г. Арделан, О. Цибанюк [1; 2; 3].

Мета дослідження – проаналізувати особливості діяльності першого вищого навчального закладу для підготовки фахівців фізичного виховання й спорту в Румунії – Національного університету фізичного виховання та спорту в Бухаресті (сучасна назва).

Матеріал і методи дослідження. Матеріали дослідження нами розділено на такі групи: архівні – матеріали Центрального національного історичного архіву Румунії (фонд 222) та архіву Міністерства національної освіти (основний фонд, справа 110/1968); статистичні – річні звіти Національного інституту статистики за 1935–1936 і 1939–1940 рр.; нормативно-правові – закони (Закон про фізичну культуру і спорт 1923 р.); наукові статті та матеріали інтернет-видань тощо.

Для реалізації мети дослідження використано комплекс методів дослідження: загальнонаукові (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, систематизація) – для обґрунтування актуальності

дослідження, визначення понятійно-категоріального апарату, формулювання висновків; конкретно-наукові (теоретичний аналіз видань, історико-педагогічної літератури, архівних документів, статистичних даних) – для систематизації та класифікації історико-педагогічної літератури; конкретно-історичний – для визначення змісту, особливостей висвітлення фізичного виховання й спорту; проблемно-хронологічний – для з'ясування генези змісту фізичного виховання й спорту в Румунії (початку ХХ ст.). Вибір комплексу означених методів забезпечує логічність і цілісність наукового дослідження, дає можливість структурувати, порівнювати досліджувані процеси в їх динаміці, визначати та обґрунтовувати практичну значущість результатів дослідження.

Результати дослідження. Першу спробу організації закладу для підготовки фахівців фізичного виховання в Румунії здійснив В. Бадулеску, який протягом двох років (1916–1918 рр.) відвідував Центральний гімнастичний інститут у Стокгольмі. Саме він 1920 р. створив в м. Клуж-Напока проєкт закладу вищої освіти – «Університетське місто», Інститут фізичного виховання. Державні інтереси призвели до переносу в 1922 р. закладу в столицю – м. Бухарест, проте зацікавленість підготовкою вчителів фізичного виховання (гімнастики) саме в регіоні Трансильванія спричинили створення кафедри фізичного виховання в університеті м. Клуж-Напока. Професорсько-викладацький склад кафедри Трансильванського університету в 1932 р. представляли О. Чецяну, випускник Інституту фізичного виховання в м. Берлін, відомий активіст гімнастичного руху, нинішній спортсмен та чотири асистенти, що забезпечували медичний блок, практичні заняття легкою атлетикою, спортивними іграми й боротьбою, туризм тощо [7, р. 7; 12, с. 345–368].

Навчальний процес у перенесеному в столицю Румунії Інституті фізичного виховання і спорту розпочався 1 грудня 1922 р. У привітальній промові професор В. Бадулеску відзначив, що Національний інститут фізичного виховання (INEF) десятий у своєму роді заклад у світі та п'ятий у Європі. Потрібно зазначити, що всебічна підтримка королівської родини, особливо його величності короля Фердинанда I, директора Будинку народної культури Д. Густі, професора В. Первана й розробка та прийняття в 1923 р. «Закону про фізичне виховання» із визначенням мети й завдань закладу вищої освіти за підготовки «керівників військової фізичної культури», вчителів та інструкторів із видів спорту спричинили швидкий розвиток і формування представницького фахового інституту [13].

Потрібно зазначити, що з моменту створення інституту мав військове спрямування – фізичне виховання вважалося загальним обов'язком для всіх молодих людей [11].

Подвійне підпорядкування інституту – Міністерству освіти та Міністерству оборони – одразу диференціювало три напрями підготовки студентів:

- педагогічний – тривалість навчання 4 роки, готував учителів / викладачів фізичного виховання;
- військовий – тривалість навчання 1 рік, готував фахівців для армії, військових училищ;
- аматорський – центр стажування, відкритий для тих, хто прагнув «практикувати фізичні вправи» [9].

Із перших років діяльності інститут виокремлювався елітним викладацьким складом – тут викладали відомі діячі румунської науки та культури, досвідчені військові, активні учасники фізкультурно-гімнастичного руху й спортсмени, серед яких згадуємо професора Ф. Райнера, доктора Гр. Т. Попа, доктора Х. Думітреску, професора Н. Паулеску, К. Міхайлеску, Д. Мезінческу, Р. Олінеску, полковника І. Ласкар, професора К. Радулеску-Мотру, Н. Іонеску, Г. Запан, М. Еліаде, академіка О. Оніческу, науковця К. Кірітеску [8].

Перший випуск учителів фізичного виховання відбувся в 1926 р., серед його випускників – С. П. Лазар (генерал румунської армії, автор книги «Антропометрія та шкільні вправи: внесок у вивчення фізичного виховання» (1931 р.); та ще 19 видань французькою, італійською та іспанською), К. А. Ботез, В. Розале (автор книг «Проблеми фізичного виховання» (1935 р.), «Гімнастика» (1955 р.) і «З записок вчителя фізкультури», останнє перевидання якої відбулось у 1972 р.), Я. Михайла, А. Іонеску, Т. Думітреску, Ф. Улмяну.

Національний університет фізичного виховання та спорту в Бухаресті (сучасна назва – *О. Ц.*) за роки діяльності пережив кілька хвиль змін у назві та структурі. Знаходимо в назві закладу різних часів визначення «національний», «вищий», що свідчить про статус закладу, який зберігається й нині [10, р.123].

Зміни в назві закладу 1922–2021 рр. відображено в табл. 1.

Гене́за назви Національного університету фізичного виховання та спорту в Бухаресті (1922–2021 рр.)

Рік	Назва румунською	Назва українською
1922	Institutul Național de Educație Fizică	Національний інститут фізичного виховання (INEF)
1929	Institutul Superior de Educație Fizică	Вищий інститут фізичного виховання (ISEF)
1937	Academia Națională de Educație Fizică	Національна академія фізичного виховання (ANEF)
1942	Școala superioară de Educație Fizică	Вища школа фізичного виховання (SSEF)
1945	Academia Națională de Educație Fizică	Національна академія фізичного виховання (ANEF)
1948	Institutul de Educație Fizică	Інститут фізичного виховання (IEF)
1950	Institutul de Cultură Fizică	Інститут фізичної культури (ICF)
1968	Institutul de Educație Fizică și Sport	Інститут фізичного виховання та спорту (IEFS)
1990	Academia de Educație Fizică (AEF)	Академія фізичного виховання (AEF)
1992	Academia Națională de Educație Fizică (ANEF)	Національна академія фізичного виховання (ANEF)
1993	Academia Națională de Educație Fizică și Sport	Національна академія фізичного виховання та спорту (ANEFS)
2009	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport din București	Національний університет фізичного виховання та спорту в Бухаресті (UNEFS).

Назву – Національний інститут фізичного виховання – під час відкриття змінено на Вищий інститут фізичного виховання (1929 р.), Національну академію (1945 р.), а з 1950 р. – Інститут фізичної культури. Термін «фізична культура» зберігається в назві до 1968 р. – Інститут фізичної культури і спорту (1954 р.), а в 1957 р. повернуто попередню назву. На початку 70-х рр. ХХ ст. в рамках цього інституту функціонував лише один факультет – фізичної культури і спорту/фізичного виховання і спорту (періодично назва змінювалась – *О. Ц.*), але з переводом у 1972 р. факультету фізичного виховання Бухарестського педагогічного інституту у свій склад останній структурно трансформувалася:

– факультет фізичного виховання та спорту (чотири роки навчання на денній формі та п'ять – на заочній);

– педагогічний факультет фізичного виховання (три роки навчання – на денній формі навчання та чотири – на заочній). Згідно з рішенням Ради міністрів щодо затвердження плану шкільного навчання в середніх школах про спеціальність, про вищу освіту, курси для персоналу з вищою освітою в галузі атомної енергетики, аспірантуру та кількість докторських стипендій на 1968/1969 навчальний рік, а також зміни номенклатури спеціальностей, мережі і профілю закладів освіти такий розподіл діятиме до 1990-х рр. [4; 6].

Таблиця 2

Кількість викладачів, студентів та випускників Вищого інституту фізичного виховання (м. Бухарест) протягом 1933–1937 рр.

Рік	Допоміжний персонал	Професорсько-викладацький склад	Усього			Усього студентів	Випускники
1933/1934	8	14	22	91	110	201+1*	54
1934/1935	8	14	22	99	103	202	46
1937/1938	8	23	31	79	148	148+1*	41

Примітка. *Іноземні студенти [5].

У 1933/1934 навчальному році в цьому закладі працювали 22 викладачі, більшість заміників, викладачі, викладачі та асистенти, які забезпечували навчання 202 студентів. У 1937/1938 н. р. кількість викладачів зросла до 31, але чисельність учнів зменшилася до 149 (серед них також були іноземні студенти). Цього року заклад закінчив 41 випускник. Установлено, що в інтервалі 1939–1945 рр. унаслідок Другої світової війни й відсутності або фрагментарності статистичних даних немає можливості для конкретного аналізу. Крім того, у країні відбулася масова мобілізація як викладачів, так і безпосередньо зацікавленої у відвідуванні університетського курсу аудиторії. Отже,

ураховуючи епізодичні заходи, зазначимо, що діяльність закладу була практично призупинена. Діяльність закладу відновилася в 1946 р. під назвою Національна академія фізичного виховання (ANEF). Оскільки кінець війни сформував нову Європу, заклад вищої освіти в галузі фізичного виховання отримав нові завдання та перспективи [10, с. 194].

Дискусія. Проведений нами аналіз науково-педагогічних досліджень із висвітлення досвіду становлення й розвитку вищої освіти в галузі фізичного виховання та спорту європейських країн у різні історичні періоди з метою його творчого використання свідчить, що в них висвітлюються лише окремі аспекти цієї проблеми. Науковці Європи й світу М. Онофре, А. Маркес, Р. Морейра та ін. зосереджуються на загальних компонентах і принципах, умовах й особливостях системи фізичного виховання та спорту [14; 15].

Робота Г. Арделеана – чи не єдине дисертаційне дослідження, винайдене нами, виокремила найефективніші шляхи реформування системи фізичного виховання школярів, що використані в сучасній Румунії в контексті проблем дотичної сфери України [1]. У результаті дослідження О. Цибанюк виявлені недоліки та позитиви в організації вищої освіти в галузі фізичного виховання досліджуваного періоду, проілюстровані досягнення румунів задля можливого впровадження в сучасний освітній простір [2; 3].

Залишається невирішеним питання використання дистанційної форми навчання в закладах вищої освіти, зокрема з фізичного виховання й спорту, яке б створило додаткові умови ефективної підготовки майбутніх фахівців. Усе вищезазначене зумовлює необхідність наукового пошуку шляхів удосконалення підготовки спеціалістів цього профілю. Розглянуті проблеми та суперечності підтверджують актуальність теми дослідження й вимагають аналізу змістових та організаційних аспектів навчально-виховного процесу студентів Національного університету фізичного виховання та спорту.

Висновки. Отже, організація закладу вищої освіти в галузі фізичного виховання Румунії пройшла декілька етапів. Першу спробу здійснив В. Бадулеску, який у 1920 р. створив у м. Клуж-Напока проект закладу вищої освіти – «Університетське місто», Інститут фізичного виховання. За підтримки королівської родини, директора Будинку народної культури Д. Густі, професора В. Первана та виконання «Закону про фізичне виховання» 1 грудня 1922 р. в столиці м. Бухарест розпочався навчальний процес у Національному інституті фізичного виховання (INEF). Подвійне підпорядкування інституту – Міністерству освіти й Міністерству оборони – одразу диференціювало три напрями підготовки студентів: педагогічний, військовий та аматорський. Національний університет фізичного виховання та спорту в Бухаресті (сучасна назва) за роки діяльності пережив кілька хвиль змін у назві й структурі. Знаходимо в назві закладу різних часів визначення «національний», «вищий», що свідчить про статус закладу, який зберігається й нині.

Джерела та література

1. Арделеан Г. І. Реформування системи фізичного виховання школярів Румунії: дис. ... канд. з фіз. вих. і спорту: 24.00.02/Тернопільський держ. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2000. 176 арк.
2. Цибанюк О. О. Особливості функціонування системи фізичного виховання країн світу. *Матеріали науково-практичної конференції* (м. Чернігів, 3–4 верес. 2021 р.). Херсон: Вид-во «Молодий вчений», 2021. С. 25–29.
3. Цибанюк О. О. Формування системи вищої освіти у галузі фізичного виховання Румунії (60–90 рр. ХХ ст.). *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури*. Вип. 8(139)21. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. С. 123–127.
4. ANIC, fond CC al PCR – Secția Cancelarie, dosar 110/1968, f. 222.
5. Anuarele statistice ale României din: 1935 și 1936, 1939–1940. Institutul Național de Statistică.
6. Arhiva Med., fond Permanent, dosar 110/1968, nenumerotat.
7. Balazs I. Istoria educației fizice și a sportului. Târgu-Mureș, 1976. P. 7.
8. Cojocaru A.-M. Istoria educației fizice și sportului. *Curs în tehnologia. IFR*. București: Editura Fundației România de Măine, 2014.
9. Fântâneau E. Inscipții pe columna gimnasticii românești. Ediția a-II-a, București, 2021. 1114 p.
10. Geneza și evoluția învățământului superior din România în date statistice / Iordan Petrescu, Constantin Anghelache, Emilia Gogu, Mădălina Gabriela Anghel. București: Editura Economică, 2018. 599 p.
11. Legea pentru educația fizică din 15 iunie 1923. <http://www.unefs.ro>, 12-09-2014.
12. Pompiliu-Nicolae Constantin, Valentin Maier. Învățământul superior de educație fizică și sport în România (1948–1989). *Danubius*. XXXII, Galați, 2014. P. 345–368.

13. URL: <https://www.unefs.ro/istoric>
14. Onofre M., Marques A., Moreira R., Holzweg M., Repond R-M. & Scheuer C. (2012). Physical education and sport in Europe: from individual reality to collective desirability (p. 1). *International Journal of Physical Education*. XLIX (2). 2nd Quarter. P. 31–35.
15. Onofre M., Marques A., Moreira R., Holzweg M., Repond R-M. & Scheuer C., (2012). Physical education and sport in Europe: from individual reality to collective desirability (p. 2). *International Journal of Physical Education*. XLIX (3). 3rd Quarter. P. 17–30.

References

1. Ardelean, G. I. (2000). Reformuvannia systemy fizychnoho vykhovannia shkolariv Rumunii: dys...kand. z fiz. Vykh. i sportu: 24.00.02. [Reforming of PE system for Romanian schoolchildren]: dys...kand. z fiz. Vykh. i sportu: 24.00.02. Ternopil'skyi derzh. pedahohichniy un-t im. Volodymyra Hnatiuka. Ternopil, 176.
2. Tsybaniuk, O. O. (2021). Osoblyvosti funktsionuvannia systemy fizychnoho vykhovannia krain svitu [Functioning features of the world PE system] Materialy naukovo-praktychnoi konferentsii (Chernihiv, 3–4 veresnia 2021). Kherson: vydavnytstvo «Molodyi vchenyi», 25–29.
3. Tsybaniuk, O. O. (2021). Formuvannia systemy vyshchoi osvity z fizychnoho vyzovannia v Rumunii (60–90 roky XX stolittia) [Formation of the higher education in the field of PE in Romania (60–90 years of the XX century)]. *Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury*, Vyp. 8 (139). Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 123–127.
4. ANIC, fond CC al PCR – Secția Cancelarie, dosar 110/1968, f. 222.
5. Anuarele statistice ale României din: 1935 și 1936, 1939-1940. Institutul Național de Statistică.
6. Arhiva Med., fond Permanent, dosar 110/1968, nenumerotat.
7. Balazs I. Istoria educației fizice și a sportului. Târgu-Mureș, 1976, p. 7.
8. Cojocar, A. M. (2014). History of physical education and sports. *Technology course*. IFR Bucharest, Romania of Tomorrow Foundation Publishing House.
9. Fântâneau, E. (2021). Inscriptions on the Romanian gymnastics column. Second Edition, Bucharest, 1114.
10. The genesis and evolution of higher education in Romania in statistical data (2018). Iordan Petrescu, Constantin Anghelache, Emilia Gogu, Mădălina Gabriela Anghel. Bucharest: Economic Publishing House.
11. Law on physical education of June 15, 1923. URL: <http://www.unefs.ro>, 12-09-2014.
12. Pompiliu, N. Constantin, Maier, V. (2014) Higher education in physical education and sports in Romania (1948–1989). *Danubius*. XXXII, Galați, 345–368.
13. URL: <https://www.unefs.ro/istoric>
14. Onofre M., Marques A., Moreira R., Holzweg M., Repond R-M., & Scheuer C. (2012). Physical education and sport in Europe: from individual reality to collective desirability (p. 1). *International Journal of Physical Education*, XLIX (2), 2nd Quarter, 31–35.
15. Onofre, M., Marques, A., Moreira, R., Holzweg, M., Repond, R-M., Scheuer, C. (2012). Physical education and sport in Europe: from individual reality to collective desirability (p. 2). *International Journal of Physical Education*, XLIX (3), 3rd Quarter, 17–30.

Стаття надійшла до редакції 01.09.2021 р.